

Літэратура:

1. Бунеев, Р.Н. Организация самостоятельной работы студентов-иностранцев при изучении русского языка /

Р.Н.Бунеев. - М., 1989.

2. Маслыко, Е.А. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справ. пособие / Е.А.Маслыко, П.К.Бабинская, А.Ф.Будько, С.И.Петрова. - Мн., 2002.

ПРАБЛЕМЫ ВЫКЛАДАННЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ў МЕДЫЦЫНСКІМ ВУЗЕ

Дзярабіна М.А.

УА "Віцебскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт"

Арфаграфію прынята лічыць другаснай сістэмай у адносінах да маўлення, а арфаграфічныя правілы ў пэўным сэнсе штучнымі, умоўнымі. Але роля арфаграфіі ў агульнай сістэме мовы і для грамадства надзвычай вялікая. Письмо з'яўляецца неад'емнай часткай кожнай нацыянальнай культуры, яно ўсеагульнае, ствараецца для ўсіх. Адзіныя арфаграфічныя нормы забяспечваюць не толькі аднастайную перадачу маўлення на пісьме, але дазваляюць дакладна, выразна размяжоўваць сэнс аднолькавых па гучанні слоў, словазлучэнняў і сказаў. Веданне нормаў арфаграфічнага афармлення тэкстаў сведчыць пра пэўную ступень адукаванасці чалавека.

Правапіс - гэта частка моўнай культуры. Закон Рэспублікі Беларусь ад 23 ліпеня 2008 г. "Аб правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі", які ўступае ў дзеянне з 1-га верасня 2010 года, павінен спрыяць не толькі ўстаўленню адзінства нормаў пісьмовай яе формы і павышэнню моўнай культуры грамадства, але і пашырэнню сфераў ужывання.

У беларускай арфаграфіі адбыліся значныя змены. Напрыклад:

Правапіс літар э,е: купэ, рэзюмэ, рэнамэ, кафэ, галіфэ, кашнэ, капэла, сурвэтка, экзэмпляр але медаль, менаджмент, нервы, парламент, газета.

Нескладовае ў і складовае: на ўвесь дзень (ад усіх), моцны ўдар (ад удару), хацелася ўзяць (хацеў узяць); аўдыенцыя, аўдыякасета, аўра, але: траур, але фэра, Шоу, Ландау, Каратау, (на -ум, -ус): прэзідыум, кансіліум, радыус і вытворных ад іх.

Перадача аканья на пісьме: (гук о у ненаціскных як а) адажыа, імпрэсарыа, какава, радэа, (у запазычаных словах -эль, -эр як -аль, -ар) грэйдар, камп'ютар, лідар, (ва ўласных імёнах іншамоўнага паходжання -ль, -эр нязменна) Гендэль, Гюнтэр, Ландэр, Одэр.

З мэтай рэалізацыі палажэнняў Закона на кафедры рускай і беларускай моў распрацавана Праграма для слухачоў факультэта павышэння кваліфікацыі па педагогіцы і псіхалогіі. Асаблівасцю праграмы з'яўляецца кампетэнтнасны падыход, узмацненне практыка-арыентаванага кампанента. Вучэбная праграма дысцыпліны "Беларуская мова" распрацавана з улікам асноўных палажэнняў Канцэпцыі моўнай адукацыі ў школах Беларусі, а таксама ў адпаведнасці з наступнымі нарматыўнымі дакументамі:

1. Праграма уступных іспытаў па беларускай мове, складзеная на аснове адукацыйнага стандарту агульнай сярэдняй адукацыі (Зацверджана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь 10 лістапада 2006, загад № 670);

2. Вучэбная праграма для агульнаадукацыйных ус-

таноў з беларускай і рускай мовамі навучання: беларуская мова V - XI класы (зацверджана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, 2008);

3. Образовательный стандарт общего среднего образования (основные нормативы и требования). Разработан Министерством образования Республики Беларусь, утверждён и введён в действие Постановлением Министерства образования Республики Беларусь от 10.01.2007 г. № 2);

4. Порядок разработки, утверждения и регистрации учебных программ для первой ступени высшего образования (Утверждён Министерством образования Республики Беларусь 28.12.2007г.)

Змест навучання беларускай мове структураваны на аснове кампетэнтнаснага падыходу. У адпаведнасці з гэтым у навучальным працэсе ў слухачоў развіваюцца і ўдасканалваюцца камунікатыўная, моўная, лінгвістычная (мовазнаўчая) і культуразнаўчая кампетэнцыі.

Камунікатыўная кампетэнцыя - авалоданне ўсімі відамі маўленчай дзейнасці і асновамі культуры вуснага і пісьмовага маўлення, уменнямі і навыкамі выкарыстання мовы ў розных сферах і сітуацыях зносінаў, якія адпавядаюць вопыту, інтарэсам, псіхалагічным асаблівасцям навучэнцаў.

Моўная і лінгвістычная (мовазнаўчая) кампетэнцыі - сістэматызацыя ведаў аб мове як знакавай сістэме і грамадскай з'яве, яе структуры, развіцці і функцыянаванні; агульных звестак аб лінгвістыцы як навучы; авалоданне асноўнымі нормаў беларускай літаратурнай мовы, узбагачэнне слоўнікавага запasu і граматычнага ладу навучэнцаў; удасканаленне здольнасці да аналізу і ацэнцы моўных з'яў і фактаў, умення карыстацца рознымі лінгвістычнымі слоўнікамі.

Культуразнаўчая кампетэнцыя - усведамленне мовы як формы адлюстравання нацыянальнай культуры, узамасувязі мовы і гісторыі народа, нацыянальна-культурнай спецыфікі беларускай мовы, валоданне нормаў беларускага маўленчага этыкету.

Пры навучанні вырашаюцца праблемы, звязаныя з фарміраваннем агульнай культуры, развівальнымі і выхаваўчымі задачамі адукацыі, з задачамі сацыялізацыі асобы. Такім чынам, забяспечваецца агульнакультурны ўзровень чалавека, здольнага да працягу навучання ў адукацыйных установах вышэйшай школы.

У змесце праграмы прадугледжваецца інтэграваны падыход да ўдасканалення лінгвістычных і камунікатыўных уменняў і навыкаў, якія забяспечваюць свабоднае валоданне беларускай мовай у розных сферах і сітуацыях зносінаў.

Вывучэнне беларускай мовы накіравана на дасягненне наступных мэт:

1. выхаванне грамадзянскасці і патрыятызму; асэнсаваных адносін да мовы як духоўнай каштоўнасці, сродку зносін і атрымання ведаў у розных галінах чалавечай дзейнасці;

2. развіццё маўленчай і разумовай дзейнасці; камунікатывных уменняў і навыкаў, якія забяспечваюць свабоднае валоданне беларускай літаратурнай мовай у розных сферах і сітуацыях зносін; падрыхтаванасці і здольнасці да моўнага ўзаемадзеяння і ўзаемаразумення; неабходнасці ў маўленчым самаўдасканаленні;

3. засваенне ведаў аб беларускай мове, яе структуры і функцыянаванні ў розных сферах і сітуацыях зносін; стылістычных рэсурсах, асноўных нормах беларускай літаратурнай мовы і маўленчага этыкету; узбагачэнне слоўнікавага запasu і пашырэнне набору выкарыстоўваемых граматычных сродкаў;

4. фарміраванне ўменняў пазнаваць, аналізаваць, класіфікаваць моўныя факты, ацэньваць іх з пункту гледжання нарматыўнасці, адпаведнасці сферы і сітуацыі зносін; здзяйсняць інфармацыйны пошук, выкарыстоўваць і пераапрацоўваць неабходную інфармацыю;

5. прымяненне атрыманых ведаў і ўменняў ва ўласнай маўленчай практыцы.

Таксама падрыхтаваны сто тэстаў з улікам новых правілаў па арфаграфіі. Напрыклад:

Тэст 1. Адзначце словы, у якіх прапушчана літара Е:

- 1) рады..лячэнне
- 2) рады..рубка
- 3) рады..спорт
- 4) рады..нукліды
- 5) рады..часопіс

Тэст 2. Адзначце словы, у якіх прапушчана літара А:

- 1) Піт..р

2) выдэ..кантроль

3) бар..ль

4) капрычы..

5) аўды..прадукцыя

Тэст 3. Адзначыце словы, у якіх прапушчана літара Ы:

1) пост..нфарктны

2) двух..мпульсны

3) спорт..нвентар

4) дэз..нфекцыйны

5) пад..нтэгральны

Тэст 4. Адзначце пары слоў, у якіх беларускія эквіваленты напісаны правільна:

1) лесница - лесвіца

2) многоверстный - мнагавёрстны

3) пестролистный - стракаталісты

4) разноимённый - разнаіменны

5) подкостный - падкостны

Такім чынам, правапіс час ад часу змяняецца, калі не адпавядае патрабаванням грамадскай камунікацыі згодна з моўнай культурай. Удакладненне арфаграфіі з'яўляецца элементам дзейнасці, накіраванай на павышэнне моўнага ўзроўню ўсяго грамадства і развіцця здольнасцей кожнага чалавека.

Літаратура:

1. Бадзевіч З.І., Валочка Г.М., Кандрацёна І.У., Кунцэвіч Л.П., Лукашанец А.А. Даведнік па арфаграфіі і пунктуацыі з каментарыямі. -Мн., 2010.

2. Булыка А. М. Слоўнік іншамоўных слоў: У 2 т. - Мн., 1999.

3. Беларуская мова. У дзвюх частках / Пад рэд. Л.М.Грыгор'евай. - Мн., 2001.

4. Куліковіч У.І. Новае ў беларускай арфаграфіі. Правілы, Заданні, Тэсты. Даведчна матэрыял. - Мн., 2010.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПОТЕНЦИАЛА ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ АНГЛОГОВОРЯЩИХ СТУДЕНТОВ ФПИГ

Кадушко Р.В., Андреева И.С.

УО "Витебский государственный ордена Дружбы народов медицинский университет"

Для современного образования характерно увеличение количества иностранных студентов в мире. Многие из них желают стать студентами вузов Республики Беларусь, и из года в год число их возрастает.

В нашем вузе в настоящее время на всех его факультетах обучается более 500 иностранных студентов, 249 (почти 50%) из них составляют англоговорящие студенты с обучением на английском и русском языках. Естественно, что этот контингент обучаемых испытывает гораздо большие адаптационные трудности в силу незнания русского языка по прибытии в Беларусь.

Учебная программа по английскому языку для студентов ФПИГ (специальность "лечебное дело" с обучением на английском и русском языках) ставит своей задачей помимо совершенствования языковых знаний и умений первокурсников из числа англоговорящих иностранных граждан также и ускорение процесса адапта-

ции к незнакомой им среде обучения и проживания. Для обеспечения успеха в реализации поставленных целей отобранный программный материал носит, главным образом, страноведческий характер (географическое положение Республики Беларусь; её природные ресурсы; климат; административно-территориальное деление; население; права и обязанности граждан; факты из истории страны; областные центры и их достопримечательности; города-герои; города-музеи и т.д.).

В целях повышения эффективности практических занятий, пробуждения интереса и стимулирования познавательной деятельности обучаемых преподаватели английского языка используют нетрадиционные формы проведения уроков: уроки-экскурсии, уроки-конференции, уроки-квизы, уроки-размышления, уроки-встречи и т.д., привлекая при этом ресурсы музеев и библиотек г. Витебска.